

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

ความยากจนถือเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติ หาใช่เป็นเพียงปัญหาของใครคนใดคนหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าหลายๆประเทศในโลกนี้ต่างหันมาให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจน และถือว่าการแก้ปัญหาความยากจนเป็นภารกิจหลักที่จะต้องต่อสู้อย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนมาโดยตลอดผ่านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆทางเศรษฐกิจที่มีต่อความยากจนซึ่งวัดด้วยสัดส่วนคนจน การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลพาแนล (Panel Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นอนุกรมเวลา (Time Series data) ร่วมด้วยภาคตัดขวาง (Cross-section data) ประกอบด้วยสัดส่วนคนจน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าสัมประสิทธิ์จিনি อัตรการว่างงาน ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2552 โดยเป็นข้อมูลระดับภาคของประเทศไทย ประกอบด้วย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร

การศึกษานี้ได้ทำการทดสอบ Panel Unit Root เพื่อดูความนิ่งของข้อมูลโดยการทดสอบความนิ่งด้วยวิธี Levin, Lin and Chu (LLC) Test จากนั้นจึงทำการประมาณค่าเพื่อหาความสัมพันธ์ของสมการโดยวิธี Pooled OLS, Fixed Effects Model และ Random Effects Model

การทดสอบความนิ่งของข้อมูลพาแนล (Panel Unit Root) ข้อมูลสัดส่วนคนจน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าสัมประสิทธิ์จিনি อัตรการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน โดยทดสอบตามวิธี Levin, Lin and Chu (LLC) test ที่ Level Order โดยเป็นการทดสอบที่รวมเอาผลการทดสอบตัวแปรภายนอกนั้นคือ จุดตัดแกน (Individual intercept) และส่วนประกอบของแนวโน้ม (Individual Trend) พบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ข้อมูลสัดส่วนคนจน ค่าสัมประสิทธิ์จিনি

อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน มีคุณสมบัติหนึ่งหรือไม่มีคุณลักษณะข้อมูล และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน มีคุณสมบัติหนึ่งหรือไม่มีคุณลักษณะข้อมูล จากการทดสอบพหุสมมติฐานพบว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดมีลักษณะข้อมูล I(0) (Order of integration zero) นั่นคือข้อมูลต่างมีคุณสมบัติหนึ่งหรือไม่มีคุณลักษณะที่ Level Order จากนั้นจึงทำการประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้การประมาณค่าวิธี Pooled OLS, Fixed Effects Model และ Random Effects Model ได้ผลการศึกษาดังนี้

1) ผลการประมาณค่าโดยวิธี Pooled OLS พบว่าสัดส่วนคนจนมีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และอัตราการว่างงาน ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนโดยภาพรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนลดลงได้ถึง 12.65968% ถ้าอัตราการว่างงานของประชากรในภาพรวมเพิ่มขึ้น 1% จะเป็นผลให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น 2.339035%

2) ผลการประมาณค่าโดยวิธี Fixed Effects Model พบว่าสัดส่วนคนจนมีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าสัมประสิทธิ์ดัชนี อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนลดลง 16.73392% ถ้าค่าสัมประสิทธิ์ดัชนีเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น 28.76079% ถ้าอัตราการว่างงานของประชากรเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่ม 1.428214% และถ้าดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น 12.12763%

3) ผลการประมาณค่าโดยวิธี Random Effects Model พบว่าพบที่สัดส่วนคนจนมีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าสัมประสิทธิ์ดัชนี และอัตราการว่างงานถ้ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนลดลง 12.65968% ถ้าค่าสัมประสิทธิ์ดัชนีเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น 11.88311% และถ้าอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น 1% จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น 2.339035%

พิจารณาผลการศึกษาพบว่า การประมาณค่าด้วยวิธี Pooled OLS, Fixed Effect และ Random Effects Model ให้ค่า Durbin-Watson ที่ต่ำเพราะค่าที่ได้ไม่เข้าใกล้ 2 แสดงให้เห็นว่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรทางเศรษฐกิจ และสัดส่วนความยากจนยังไม่มีความเป็นอิสระต่อกันอย่าง

แท้จริง หรืออาจจะเป็นเพราะปัญหาเฉพาะอย่างอื่นที่ไม่สามารถระบุได้แต่ถ้าพิจารณาค่า Adjusted R-squared พบว่ามีค่าที่สูงในการทดสอบทั้ง 3 วิธีแสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถที่กำหนดในแบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ และมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบค่า Adjusted R-squared และค่า Durbin-Watson statistic

วิธีการศึกษา	Adjusted R-squared	Durbin-Watson statistic
Pooled OLS	0.893927	0.586727
Fixed Effects Model: Cross-section fixed effects test	0.958665	0.963115
Random Effects Model	0.893927	0.586727

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการประมาณค่าโดย Pooled OLS, Fixed Effects Model และ Random Effects Model เราไม่สามารถสรุปได้ว่าวิธีการใดเป็นวิธีการที่สร้างความน่าเชื่อถือหรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นเราจึงต้องทำการทดสอบ The Hausman Test เพื่อทำการเลือกว่าแบบจำลองใดมีความน่าเชื่อถือหรือมีประสิทธิภาพในการอธิบายผลการศึกษาคิดดีที่สุด ระหว่าง Fixed Effects Model และ Random Effects Model

ผลการทดสอบ The Hausman Test พบว่าค่า Hausman Test ChiSq Statistic มีค่าเท่ากับ 113.631038 และค่า P-value มีค่าเท่ากับ 0.0000 นั่นแสดงว่าสมมติฐานหลัก (H_0) ที่ว่า Random Effects Model เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพถูกปฏิเสธ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% หมายความว่าค่าการประมาณค่าโดยแบบจำลอง Fixed Effects Model เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการประมาณแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดย Fixed Effects Model กรณีระบุตัวแปรหุ่นเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับตัวแปรทางเศรษฐกิจแต่ละภาคในประเทศไทย พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความยากจนคือ อัตราการว่างงานกับสัดส่วนคนจนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนั่นเป็นผลมาจากแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตรจึงทำให้เกิดความเสี่ยงที่จะกลายเป็นคนว่างงานอันเนื่องมาจากความ

แปรปรวนของสภาพอากาศ และแรงงานบางส่วนที่มีการย้ายถิ่นเพื่อไปประกอบอาชีพในต่างถิ่น รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนของกรุงเทพมหานครสัมพันธ์กับสัดส่วนคนจนกรุงเทพมหานคร เนื่องจากแรงงานในกรุงเทพฯ เป็นแรงงานนอภาคการเกษตรจำมีแหล่งรายได้และรายจ่ายหลักของครัวเรือนมาจากค่าจ้างและเงินเดือน จึงทำให้รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนสถานะเป็นคนจนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคนจนกับค่าสัมประสิทธิ์จีดีพีในภาคเหนือจนถึงแม้จะมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ก็มีความสัมพันธ์ไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากผลการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นน่าจะส่งผลให้ความยากจนลดลง จากผลการศึกษา Fixed Effects Model กรณีระดับตัวแปรหุ่น จะเห็นว่าแปร โดยส่วนใหญ่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นแสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ในแต่ละภาคนั้นไม่ได้มีความแตกต่างกัน

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาจะเห็นว่ารายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อสัดส่วนคนจนในประเทศ โดยที่รายได้ครัวเรือนแสดงถึงความเติบโตของเศรษฐกิจ เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้สัดส่วนคนจนลดลง การสร้างเสถียรภาพของรายได้ของครัวเรือนหรือส่งเสริมให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนี้สามารถทำได้หลายทางนั่นคือ สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับประชากร โดยเฉพาะกลุ่มที่อาชีพที่มีสัดส่วนคนจนสูงในกรณีประเทศไทยเราจะพบว่า ผู้ทำงานในภาคเกษตรมีสัดส่วนคนจนสูงกว่านอกภาคเกษตร โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ดังนั้นเราจึงต้องสร้างเสถียรภาพในราคาสินค้าเกษตรและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เพื่อให้รายได้ของภาคการเกษตรมีเสถียรภาพ นอกจากนี้การส่งเสริมต่างๆ จะต้องกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคเพื่อการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความยากจน

การรักษาเสถียรภาพของอัตราเงินเฟ้อไม่ให้สูงเกินไปก็เป็นส่วนหนึ่งในการลดความยากจน เพราะอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นแสดงว่าราคาสินค้าได้เพิ่มสูงขึ้นด้วยจะส่งผลให้ค่าครองชีพสูงขึ้น และจะยิ่งส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของครัวเรือนที่ยากจน และอาจส่งผลกระทบต่อครัวเรือนที่เกือบจนหรือใกล้จนเช่นกัน

6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพื่อพิจารณาว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าสัมประสิทธิ์เงินนี้ อัตราการว่างงาน และดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันเช่นไร โดยใช้ข้อมูลระดับภาคของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 ถึง 2552 รวมทั้งสิ้น 15 ปี ทำให้ค่าสังเกตการณ์ในการศึกษาค่อนข้างต่ำในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มค่าสังเกตการณ์ให้มากขึ้นโดยการเพิ่มช่วงเวลาในการศึกษา หรือใช้ช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปเช่นรายไตรมาส เพื่อให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ได้เน้นการศึกษาไปที่ตัวแปรทางเศรษฐกิจทั้งหมด เพื่อความหลากหลายในการศึกษาต่อไป ควรนำตัวแปรทางสังคมอื่นๆเข้ามาศึกษาด้วยเพื่อความหลากหลายในการศึกษา และเพื่อที่จะได้ผลการวิเคราะห์ที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น สัดส่วนประชากร ระดับการศึกษาของประชากรในวัยแรงงาน อายุของหัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น

นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้เป็นการประมาณค่าโดยใช้ข้อมูลแบบพาแนล ซึ่งใช้วิธีการประมาณค่าแบบ Pooled OLS, Fixed Effects Model และ Random Effects Model เป็นวิธีการที่ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าวิธีการใดเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาด้วยวิธีการหรือเทคนิคใหม่ๆ